

Аналітика наукових журналів і видавництв

Порівняння плати за опрацювання статей у журналах відкритого доступу із 4,5-річною історією видавничої діяльності

Даніель Роблес Кантеро^а, Тодд Р. Шенбаум^б, Зінаїда Є. Жегулович^в, Іван В. Нагорняк^{г,*},
Євген І. Фесенко^{г,*}

АНОТАЦІЯ/ВСТУП

Стаття відкритого доступу (синонім: *публікація відкритого доступу*, англ. *open access publication*) є різновидом рецензованої наукової публікації, що забезпечує читачам можливість безоплатно переглядати, читати та завантажувати її. Такий доступ забезпечується шляхом внесення авторами, їхніми установами або організаціями, що фінансують дослідження, плати за публікацію статті у відкритому доступі (Open Access Publication Fee, OAPF).¹ За даними дослідження Соломона та Бйорка (Solomon and Björk), у межах якого було проаналізовано близько 1 370 наукових журналів, розмір збору за опрацювання статті (Article Processing Charge, APC) коливається від 8 до 3 900 доларів США.^{1,2} Крім того, на офіційній вебсторінці видавництва Elsevier, присвяченій переліку журналів відкритого доступу, зазначено, що збір за опрацювання статті може сягати 6 000 доларів США без урахування податків.³ Першими академічними видавництвами, які підтримали розвиток журналів відкритого доступу, стали два новостворені видавництва – BioMed Central (BMC) та Public Library of Science (PLOS).¹ У 2000 році вони започаткували видання наукових журналів, фінансова модель яких ґрунтувалася на сплаті збору за публікацію статей відкритого доступу.¹ Основні критерії, якими керуються автори у галузях оральної та щелепно-лицевої хірургії і пародонтології під час вибору рецензованого наукового журналу для подання рукопису,

^а Доктор стоматології (DDS), магістр природничих наук (MSc), клінічний директор Європейського університету імені Мігеля де Сервантеса, співкерівник магістерської програми з пародонтології та імплантології Європейського університету імені Мігеля де Сервантеса. Приватна практика з оральної хірургії, Мадрид, Іспанія.

^б Доктор стоматології (DDS), член Американської колегії стоматологів (FACD), асоційований клінічний професор Відділення конститутивних та регенеративних наук, директор Центру безперервної стоматологічної освіти Каліфорнійського університету в Лос-Анджелесі, Каліфорнія, США.

^в Доктор медичних наук (ScD), професор кафедри стоматології Інституту післядипломної освіти Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, Київ, Україна.

^г Лікар-стоматолог-хірург, доктор філософії (PhD), приватна стоматологічна практика, Київ, Україна.

^г Доктор філософії (PhD), асистент кафедри оральної та щелепно-лицевої хірургії Приватного вищого навчального закладу «Київський медичний університет».

* Адреса для листування: Приватна стоматологічна практика (сертифікат системи управління відповідно до вимог ISO 9001:2015 – фізична особа-підприємець Нагорняк І. В.).

вул. Андрюшенка, 6-Г, офіс 6, Київ, 01135, Україна.

Тел.: +38 (067) 408-81-31

Електронна пошта: ivan.nagorniak@gmail.com (Іван Нагорняк)

Кафедра оральної та щелепно-лицевої хірургії Приватного вищого навчального закладу «Київський медичний університет».

вул. Антона Цедіка, 7, Київ, 02000, Україна.

E-mail: i.i.fesenko@dtjournal.org (Євген Фесенко)

Instagram: [dr_eugenfesenko](#)

E-mail: tschoenb@ucla.edu (Тодд Шенбаум)

Instagram: [todd_schoenbaum](#)

E-mail: drobles@clinica.uemc.es (Даніель Роблес Кантеро)

Instagram: [robles_drc](#)

E-mail: zhagulovich@gmail.com (Зінаїда Жегулович)

Рукопис отримано 14 липня 2019 року

Прийнято до публікації 26 липня 2019 року

Опубліковано онлайн 31 липня 2019 року

<http://dx.doi.org/10.23999/j.dtemp.2019.7.3>.

© 2019 OMF Publishing, LLC. Ця стаття опублікована у відкритому доступі відповідно до умов ліцензії Creative Commons «Зазначення авторства — Некомерційне використання 4.0 Міжнародна».

(<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

можна об'єднати у три основні групи: 1) індексування та реферування журналу в авторитетних наукометричних базах даних (PubMed/MEDLINE,⁴ Scopus, Web of Science тощо), 2) імпакт-фактор журналу,⁵ та 3) збір за опрацювання статті. Перші два критерії вибору докладно висвітлені в нещодавніх публікаціях, тоді як третій критерій – плата за публікацію статті у відкритому доступі та

ПОРІВНЯННЯ ДВОХ ЖУРНАЛІВ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ З 4,5-РІЧНОЮ ІСТОРІЄЮ ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

її розмір – потребує більш ґрунтовного дослідження^{4,5}. Існує нагальна потреба у всебічному аналізі переваг і недоліків плати за публікацію статті у відкритому доступі як для авторів, так і для редакційних колегій і видавців. Тому метою цього дослідження є аналіз переваг і недоліків різних моделей оплати публікації. Для проведення порівняльного аналізу було відібрано два рецензовані наукові журнали відповідно до таких критеріїв включення:

1. Повністю відкритий доступ до публікацій (гібридні журнали та журнали з відкладеним відкритим доступом були виключені з аналізу).
2. Приблизно однакова тривалість видавничої діяльності – близько 5 років (зіставний період функціонування дає змогу точніше порівняти рецензовані наукові журнали).
3. Спеціалізація журналів у галузі оральної хірургії.
4. Різні моделі стягнення збору за опрацювання статті після подання рукопису.
5. Англійська мова як мова публікацій.

Аналіз здійснювався на підставі видавничої статистики, а також показників реферування та індексування журналів, які є важливими характеристиками розвитку обох рецензованих наукових видань.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Для дослідження було відібрано два наукові журнали: «Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії» (*Oral and Maxillofacial Surgery Cases*) та «Міжнародний журнал імплантаційної стоматології» (*International Journal of Implant Dentistry*). У межах аналізу ми порівняли такі параметри: 1) форми представлення журналів (друкована та електронна); 2) медіаплатформи видавців; 3) склад редакційних колегій; 4) публікаційний портфель статей; 5) періодичність виходу видань, їх систематизацію за випусками та томами; 6) реферування та індексування журналів; 7) розмір збору за опрацювання статті. Аналіз здійснювали на підставі відкритих даних, що розміщені на офіційних вебсайтах журналів і видавців.

ПРЕДСТАВЛЕННЯ ЖУРНАЛІВ

«Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії» (*Oral and Maxillofacial Surgery Cases*) – це англomовний науковий журнал відкритого доступу, що виходить виключно в електронному форматі та спеціалізується на публікації описів клінічних

випадків і серій клінічних спостережень у галузі оральної та щелепно-лицевої хірургії.⁶ Перший випуск журналу було опубліковано видавництвом Elsevier у березні 2015 року. До нього увійшли чотири статті з описом клінічних випадків, автори яких представляли Канаду, США, Гану та Швецію, що засвідчило міжнародний характер авторського складу вже від початку діяльності журналу.⁷⁻¹⁰ Протягом 4,5 років розвитку журналу загальна кількість опублікованих рецензованих наукових праць сягнула 97 статей (табл.1). Найпродуктивнішим для журналу став 2018 рік, коли під керівництвом 17 членів редакційної колегії було опубліковано загалом 31 статтю (табл. 2). Плата за публікацію статті у відкритому доступі (Open Access Publication Fee, OAPF) для авторів журналу «Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії» (*Oral and Maxillofacial Surgery Cases*) становить 500 доларів США. Це на 160 доларів США менше, ніж середній розмір плати за опрацювання однієї статті у журналах відкритого доступу у 2011 році, який становив 660 доларів США.² Починаючи з 2015 року журнал індексується в наукометричній базі даних Scopus видавництва Elsevier (рис. 1).¹¹ Відповідно до рейтингу SCImago Journal Rank (SJR) за 2018 рік (табл. 3), журнал «Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії» (*Oral and Maxillofacial Surgery Cases*) посідає 35-те місце серед 47 журналів у категорії «Оральна хірургія» та 78-ме місце серед 109 журналів у категорії «Оториноларингологія». У 2018 році показник CiteScore журналу становив 0,41, показник Source Normalized Impact per Paper (SNIP) – 0,719, а показник SCImago Journal Rank (SJR) – 0,208.^{11,12} Усі випуски цього щоквартального видання включено до Каталогу журналів відкритого доступу (Directory of Open Access Journals, DOAJ).¹³ Для журналу «Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії» (*Oral and Maxillofacial Surgery Cases*) видавництво Elsevier пропонує авторам і читачам низку електронних сервісів. На вебплатформі ScienceDirect термін «Статті у друці» (англ. *Articles in Press*) (табл. 4) позначає прийняті до публікації рецензовані статті, які ще не включені до конкретного випуску або тому журналу, але які вже можуть бути процитовані за допомогою цифрового ідентифікатора об'єкта (Digital Object Identifier, DOI).¹⁴ До категорії «Статті у друці» належать три типи матеріалів: прийняті рукописи, некориговані коректурні відбитки та скориговані коректурні відбитки.¹⁴ Сервіс «Статті у друці» є аналогічним сервісу «Публікація онлайн до виходу друкованої версії» (англ. *Online First Publication*), який використовується в окремих наукових журналах видавництва Springer.

Журнал «Міжнародний журнал імплантацийної стоматології» (*International Journal of Implant Dentistry*) було започатковано у грудні 2015 року за спільної ініціативи Німецької асоціації дентальної імплантології (нім. *Deutsche Gesellschaft für Implantologie, DGI*) та Японського товариства оральної імплантології (*Japanese Society of Oral Implantology, JSOI*) на платформі SpringerOpen видавництва Springer Nature.¹⁵ Це рецензований науковий журнал, що виходить виключно в електронному форматі (табл. 5) та спеціалізується на імплантології. Незважаючи на те, що офіційними мовами зазначених професійних товариств є німецька та японська, журнал публікує матеріали англійською мовою.¹⁵⁻¹⁸ Головні редактори журналу – Гендрік Терхейден та Йосінобу Маеда – зазначають, що загальна чисельність членів обох товариств перевищує 20 000 осіб.¹⁹ Це може позитивно впливати на розвиток журналу, розширення його читачкої аудиторії та підвищення міжнародної впізнаваності. Передумовами, якими керувалися редактори під час заснування нового рецензованого наукового журналу, були: 1) стрімкий розвиток імплантацийної стоматології як окремого напрямку; 2) оперативність публікації статей (без необхідності очікувати виходу друкованого випуску); 3) відкритий доступ до всіх опублікованих статей; 4) швидке поширення наукової інформації; 5) покриття витрат на публікацію статей асоціацією та товариством (табл. 6).¹⁵ Протягом першого кварталу 2015 року в журналі, що видається на платформі

SpringerOpen¹⁵ видавництва Springer, було опубліковано сім наукових статей. У першому випуску журналу були представлені статті авторів із Німеччини, Японії, США, Швеції, Індії та Нідерландів.²⁰⁻²⁵ Статті публікуються щомісяця в міру підготовки до друку (табл. 7). Найпродуктивнішим роком у розвитку журналу став 2017 рік, коли було опубліковано 50 наукових статей (табл. 1). Після включення журналу до Каталогу журналів відкритого доступу (Directory of Open Access Journals, DOAJ)¹³ та індексування в базі даних PubMed²⁶ (рис. 2) його привабливість для авторів суттєво зросла (табл. 3).⁴ Основними відмінностями редакційної колегії журналу «Міжнародний журнал імплантацийної стоматології» (*International Journal of Implant Dentistry*) порівняно з журналом «Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії» (*Oral and Maxillofacial Surgery Cases*) є: 1) наявність двох головних редакторів (табл. 2); 2) майже вдвічі більший склад редакційної колегії; 3) представництво членів редакційної колегії з вісімнадцяти країн.

177

РОБЛЕС КАНТЕРО ТА СПІВАВТ.

ТАБЛИЦЯ 1. Кількість опублікованих статей за роками

Рік	«Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії» (<i>Oral and Maxillofacial Surgery Cases</i>)	«Міжнародний журнал імплантацийної стоматології» (<i>International Journal of Implant Dentistry</i>)
2015	14	26
2016	9	27
2017	21	50
2018	31	41
Перше півріччя 2019 року (з 1 січня по 1 липня)	22	24
Усього	97	168

ТАБЛИЦЯ 2. Порівняння кількісного складу редакційних колегій та країн представництва їхніх членів

	«Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії» (<i>Oral and Maxillofacial Surgery Cases</i>)	«Міжнародний журнал імплантацийної стоматології» (<i>International Journal of Implant Dentistry</i>)
Редакційна колегія		
Головні редактори	1 особа	2 особи
Члени редакційної колегії	16 осіб	39 осіб
Усього	17 осіб	41 особа
Країни представництва членів редакційної колегії		
Кількість країн	1	18
Країни представництва	США	Японія Німеччина Канада Бразилія Іспанія

		Гонконг (САР) США Італія Австралія Південна Корея Австрія Нідерланди Південно-Африканська Республіка Велика Британія Швейцарія Швеція Сінгапур Китай
--	--	---

ПОРІВНЯННЯ ДВОХ ЖУРНАЛІВ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ З 4,5-РІЧНОЮ ІСТОРІЄЮ ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

The screenshot displays the Scopus Preview interface for the journal 'Oral and Maxillofacial Surgery Cases'. The top navigation bar includes links for 'Author search', 'Sources', 'Help', 'Register', and 'Login'. The main content area is titled 'Source details' and provides the following information:

- Journal Title:** Oral and Maxillofacial Surgery Cases
- Open Access:** Indicated by a blue 'i' icon.
- Scopus coverage years:** from 2015 to Present
- Publisher:** Elsevier
- E-ISSN:** 2214-5419
- Subject area:** Medicine: Surgery, Medicine: Otorhinolaryngology, Dentistry: Oral Surgery
- Journal Homepage:** A link to the journal's official website.
- Scopus Metrics (2018):**
 - CiteScore: 0.41
 - SJR: 0.208
 - SNIP: 0.719

Additional links at the top include 'Feedback' and 'Compare sources'.

РИСУНОК 1. Фрагмент сторінки Scopus Preview із відомостями про журнал «Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії» (*Oral and Maxillofacial Surgery Cases*).¹¹

ТАБЛИЦЯ 3. Порівняння представленості журналів у реферативних і наукометричних базах даних, пошукових системах та системах індексування.

Реферування та індексування	«Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії» (Oral and Maxillofacial Surgery Cases)	«Міжнародний журнал імплантаційної стоматології» (International Journal of Implant Dentistry)
Каталог журналів відкритого доступу (Directory of Open Access Journals, DOAJ)	Включено ¹³	Включено ¹³
PubMed/MEDLINE	–	Включено до PubMed ²⁶ (рис. 2)
Google Scholar	–	–
Scopus	Індексується з 2015 року по теперішній час ¹¹ (рис. 1)	–
CiteScore	0,41	–
Source Normalized Impact per Paper (SNIP)	0,718	–
SCImago (SCImago Journal Rank / SJR)	0,208	–
Квартиль за SCImago Journal Rank (SJR)	Третій квартал (Q3)	–
Web of Science	–	–
Імпакт-фактор	–	–

ТАБЛИЦЯ 4. Порівняння сервісів «Статті у друці» (Articles in Press, Elsevier) та «Публікація онлайн до виходу друкованої версії» (Online First Publication, Springer Nature)

Реферування та індексування	«Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії» (Oral and Maxillofacial Surgery Cases), видавництво Elsevier	«Міжнародний журнал імплантаційної стоматології» (International Journal of Implant Dentistry), видавництво Springer Nature
«Статті у друці» (Articles in Press, Elsevier) та «Публікація онлайн до виходу друкованої версії» (Online First Publication, Springer Nature)	Так	Так

ТАБЛИЦЯ 5. Порівняння форматів видання журналів

Формат видання	«Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії» (Oral and Maxillofacial Surgery Cases)	«Міжнародний журнал імплантаційної стоматології»
-----------------------	---	---

	<i>Maxillofacial Surgery Cases)</i>	<i>(International Journal of Implant Dentistry)</i>
Друкована версія	Ні	Ні
Електронна (онлайн-) версія	Так	Так

180

ПОРІВНЯННЯ ДВОХ ЖУРНАЛІВ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ З 4,5-РІЧНОЮ ІСТОРІЄЮ ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ТАБЛИЦЯ 6. Порівняння моделей оплати публікації у двох журналах відкритого доступу^{6,15}

Критерії порівняння	«Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії» (Oral and Maxillofacial Surgery Cases)	«Міжнародний журнал імплантацийної стоматології» (International Journal of Implant Dentistry)
Назва видавництва	Elsevier	Springer Nature
Тип доступу до статей	Відкритий доступ	Відкритий доступ
Плата за публікацію	500 дол. США (без урахування податків)	Відсутня. Витрати на публікацію покривають дві афілійовані професійні організації: • Німецьке товариство дентальної імплантології (Deutsche Gesellschaft für Implantologie, DGI); • Японське товариство оральної імплантології (Japanese Society of Oral Implantology, JSOI; японською – Nihon Kōkū Inpuranto Gakkai).

ТАБЛИЦЯ 7. Періодичність виходу публікацій та систематизація за томами й випусками

Критерії порівняння	«Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії» (Oral and Maxillofacial Surgery Cases)	«Міжнародний журнал імплантацийної стоматології» (International Journal of Implant Dentistry)
Періодичність виходу	Щоквартально: статті публікуються кожні три місяці.	Щомісячно: статті публікуються щомісяця в міру підготовки до друку.
Систематизація за томами та випусками	Кожній статті присвоюється номер із прив'язкою до	Кожній статті присвоюється номер із прив'язкою лише до

	конкретного випуска (номера) у межах тома. Приклад: Ханіфама П., Пуллісаарб Х., Рісхейм Х. Локальна атрофія обличчя та стійка анестезія правої верхньої губи після підшкірної екструзії хлоргексидину диглюконату. Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії (<i>Oral and Maxillofacial Surgery Cases</i>) 2019;5(1):100087. Де «5» – це том, «1» – випуск (номер), а «100087» – номер статті.	відповідного тома (без поділу на окремі випуски). Приклад: Гнігу М., Гуцаніс Л., Саріваласіс С., Петсініс В. Вилучення зміщених у верхньощелепну пазуху імплантатів: опис двох клінічних випадків та короткий огляд. Міжнародний журнал імплантаційної стоматології (<i>International Journal of Implant Dentistry</i>)2019;5:24. Де «5» – це том, а «24» – номер статті.
--	---	--

NCBI Resources How To

NLM Catalog NLM Catalog "Int J Implant Dent"[Title Abbreviation]
Create alert Advanced

Full

International journal of implant dentistry

Author(s): Deutsche Gesellschaft für Implantologie
Nihon Kōkū Inpuranto Gakkai

NLM Title Abbreviation: Int J Implant Dent

ISO Abbreviation: Int J Implant Dent

Title(s): International journal of implant dentistry.

Publication Start Year: 2015

Country of Publication: Germany

Publisher: Heidelberg : Springer, [2015]-

Description: 1 online resource

Language: English

ISSN: 2198-4034 (Electronic)
2198-4034 (Linking)

LCCN: 2016247765

Electronic Links: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/journals/3049/>
<https://link.springer.com/journal/40729>

In: PubMed: v1, 2015-PMC

Current Indexing Status: Not currently indexed for MEDLINE.

MeSH: Dental Implantation*
Dental Implants
Dentistry*

РИСУНОК 2. Фрагмент сторінки каталогу Національної медичної бібліотеки США (National Library of Medicine, NLM) з інформацією про журнал «Міжнародний журнал імплантаційної стоматології» (*International Journal of Implant Dentistry*).²⁵

182

ПОРІВНЯННЯ ДВОХ ЖУРНАЛІВ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ З 4,5-РІЧНОЮ ІСТОРІЄЮ ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ОБГОВОРЕННЯ

Глибше розуміння кожного етапу розвитку наукових журналів можливе завдяки аналізу результатів їх включення до міжнародних наукометричних і реферативних баз даних. Такі бази даних відіграють ключову роль у діяльності редакційних колегій, оскільки сприяють залученню більшої кількості авторів, підвищенню вибіркової відбору рукописів до публікації та, як наслідок, зростанню наукометричних показників журналу.²⁷⁻²⁹

У цій роботі представлено порівняльне дослідження журналів «Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії» (*Oral and Maxillofacial Surgery Cases*) та «Міжнародний журнал імплантаційної стоматології» (*International Journal of Implant Dentistry*).^{6,15} На прикладі журналу «Міжнародний журнал імплантаційної стоматології» можна припустити, що відсутність плати за публікацію сприяє залученню більшої кількості авторів, що, своєю чергою, може зумовлювати збільшення кількості поданих рукописів. Друга гіпотеза полягає в тому, що індексування журналу в базі даних PubMed/MEDLINE є одним із ключових чинників вибору авторами журналу для подання рукопису.^{4,30} Такий підхід потенційно підвищує конкурентоспроможність статті автора на міжнародному ринку наукових публікацій. Одним із аргументів на користь цієї гіпотези може слугувати більша кількість статей, опублікованих у журналі «Міжнародний журнал імплантаційної стоматології» (*International Journal of Implant Dentistry*), порівняно з журналом «Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії» (*Oral and Maxillofacial Surgery Cases*). На підтвердження цієї гіпотези можна навести редакційну статтю, опубліковану в червневому випуску журналу «Офтальмологія: Сімківка» (*Ophthalmology Retina*), у якій редактор журналу Ендрю Шахат⁴ зазначає, що запитання «Чи індексується журнал у PubMed?» належить до перших і найчастіших запитань авторів.⁴ Аналогічний висновок можна зробити й на підставі 2,5-річного досвіду роботи редакції журналу «Журнал діагностики та лікування оральної та щелепно-лицевої патології» (*Journal of Diagnostics and Treatment of Oral and Maxillofacial Pathology*), де питання про індексування журналу в PubMed належало до найпоширеніших серед авторів з Австралії, Бразилії та Індії ще до подання рукописів. Аналогічної думки дотримуються й редактори журналу «Глобальний відкритий доступ із пластичної та реконструктивної хірургії» (*Plastic and Reconstructive Surgery – Global Open*), які наголошують, що індексування журналу в базі даних PubMed стало важливим етапом розвитку їхнього відносно нового журналу-партнера.³⁰ Після включення до PubMed журнал став більш доступним для пошуку та набув більшої видимості у світовому науковому інформаційному просторі.³⁰ Ми усвідомлюємо, що результати діяльності редакторів і членів редакційної колегії також потребують оцінювання, однак значна частина їхньої роботи ґрунтується на суб'єктивних чинниках, тоді як об'єктивному аналізу підлягають лише офіційно доступні відкриті дані (табл. 1–7 та рис.

1, 2). Іншу групу авторів може приваблювати той факт, що журнал індексується в наукометричній базі даних Scopus,^{11,12} де для нього розраховуються показники CiteScore³¹ і Source Normalized Impact per Paper (SNIP),³² а також визначаються його позиція в рейтингу SCImago Journal Rank (SJR)^{33,12} та відповідний квартиль. За таких умов навіть досить висока плата за опрацювання статті у розмірі 500 доларів США не є суттєвою перешкодою для подання авторами рукописів до журналу «Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії» (*Oral and Maxillofacial Surgery Cases*).⁶

Оскільки імпакт-фактор і досі залишається поширеним критерієм оцінювання наукових публікацій у більшості європейських медичних установ, він також відіграє важливу роль у виборі авторами журналу для подання рукопису.⁵ Водночас у межах проведеного дослідження нам не вдалося виявити інформацію щодо наявності імпакт-фактора в обох проаналізованих журналах.^{6,15}

Підсумовуючи, слід зазначити, що обидва журнали є англomовними електронними науковими виданнями відкритого доступу, спеціалізуються на проблематиці оральної хірургії та характеризуються міжнародним авторським складом. Обидва журнали включено до Каталогу журналів відкритого доступу (Directory of Open Access Journals, DOAJ). Чотири основні відмінності між ними полягають у: 1) наявності професійної асоціації або наукового товариства, офіційним науковим виданням якого є журнал; 2) індексуванні в різних реферативних і наукометричних базах даних; 3) моделях справляння (стягування) плати за опрацювання статті; 4) складі редакційної колегії. У межах цього дослідження ми зробили спробу сформулювати гіпотези щодо чинників, що впливають на привабливість наукових журналів із приблизно однаковою тривалістю видавничої діяльності. Беручи до уваги різноманітність вимог авторів під час вибору журналу для публікації статей відкритого доступу, а також складність проведення точного порівняльного аналізу обох журналів, неможливо однозначно визначити основний чинник, що зумовлює вибір журналу авторами. Результати проведеного порівняльного аналізу, з одного боку, дають змогу лише орієнтовно оцінити відмінності в привабливості досліджуваних журналів, а з іншого – простежити основні етапи їх розвитку. Зважаючи на тенденції стрімкого розвитку ринку журналів відкритого доступу, доцільним видається проведення подальших досліджень, присвячених особливостям публікацій відкритого доступу та чинникам, що визначають їхню привабливість для авторів.

ВНЕСОК АВТОРІВ

Даніель Роблес Кантеро – редагування рукопису.

Тодд Р. Шенбаум – рецензування та редагування рукопису.

Зінаїда Є. Жегулович – редагування рукопису.

Іван В. Нагорняк – розроблення концепції та дизайну дослідження, збір матеріалу.

Євген І. Фесенко – розроблення концепції та дизайну дослідження, написання рукопису.

ПОДЯКИ

Співавтори статті висловлюють доктору Тодду Р. Шенбауму глибоку повагу та вдячність за ретельний підхід до редагування рукопису.

ЛІТЕРАТУРА

1. Соломон Д. Дж., Бйорк Б.-К. Дослідження журналів відкритого доступу, що використовують плату за опрацювання статей. *Журнал Асоціації інформаційних наук і технологій (Journal of the Association for Information Science and Technology)* **2012**;63:1485-95. <https://dx.doi.org/10.1002/asi.22673>.
2. Ван Ноорден Р. Відкритий доступ: справжня вартість наукового публікування. *Nature*. **2013**;495(7442):426-9. <https://doi.org/10.1038/495426a>.
3. Журнали відкритого доступу [Документ в Інтернеті]. **2019** [Цитовано 20 липня 2019 р.]. Доступно за посиланням: <https://www.elsevier.com/about/open-science/open-access/open-access-journals>.
4. Шахат А. П. Журнал Ophthalmology Retina тепер індексується в MEDLINE/PubMed. *Офтальмологія: Сімківка (Ophthalmology Retina)* **2019**;3:457-58. <https://dx.doi.org/10.1016/j.oret.2019.04.012>.
5. Верма І. М. Значення має вплив, а не імпакт-фактор. *Праці Національної академії наук США (Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America)* **2015**;112:7875-6. <https://dx.doi.org/10.1073/pnas.1509912112>.
6. Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії (*Oral and Maxillofacial Surgery Cases*) [Документ в Інтернеті]. **2019** [Цитовано 18 липня 2019 р.]. Доступно за посиланням: <https://www.journals.elsevier.com/oral-and-maxillofacial-surgery-cases/>.
7. Абошарк Х., Нахаль А., Сулайман Заїд В., Ель-Хакім М. Вузликовий фасціїт у жувальному просторі з ерозією нижньої щелепи: клінічний випадок. *Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії (Oral and Maxillofacial Surgery Cases)* **2015**;1:1-4. <https://dx.doi.org/10.1016/j.omsc.2014.12.001>.
8. Паркінс Г. Е., Аїєтті-Адамафіо М., Авого Д., Шеллер Е. Л., Пінські Г. М. Підозра на одонтогенний целюліт, що привела до діагностики офтальмологічного оперізувального герпесу та ВІЛ-інфекції. *Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії (Oral and Maxillofacial Surgery Cases)* **2015**;1:5-7. <https://dx.doi.org/10.1016/j.omsc.2015.03.001>.
9. Аресдаль А., Лінделл Б., Дукіч М., Тор А. Вроджений зернистоклітинний епуліс: клінічний випадок. *Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії (Oral and Maxillofacial Surgery Cases)* **2015**;1:8-11. <https://dx.doi.org/10.1016/j.omsc.2015.04.001>.
10. Мілоро М., Гаупт А., Олссон А. Б., Колокітас А. Веретенноклітинна ліпома порожнини рота: рідкісний клінічний випадок та огляд літератури. *Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії (Oral and Maxillofacial Surgery Cases)* **2015**;1:12-4. <https://dx.doi.org/10.1016/j.omsc.2015.04.002>.
11. Попередній перегляд Scopus: журнал «Клінічні випадки в оральній та щелепно-лицевій хірургії» (Scopus Preview: Oral and Maxillofacial Surgery Cases) [Документ в Інтернеті]; **2019** [Цитовано 18 липня 2019 р.]. Доступно за посиланням: <https://www.scopus.com/sourceid/21100393214>.
12. SCImago Journal & Country Rank: категорія «Оральна хірургія» [Документ в Інтернеті]; **2019** [Цитовано 19 липня 2019 р.]. Доступно за посиланням: <https://www.scimagojr.com/journalrank.php?category=3504>.
13. DOAJ (Каталог журналів відкритого доступу, Directory of Open Access Journals) [Документ в Інтернеті]. **2019** [Цитовано 20 липня 2019 р.]. Доступно за посиланням: <https://doaj.org>.

14. ScienceDirect: Статті у друці (Articles in Press) [Документ в Інтернеті]. **2019** [Цитовано 22 липня 2019 р.]. Доступно за посиланням: <https://www.sciencedirect.com/journal/information-and-management/articles-in-press>.
15. Міжнародний журнал імплантаційної стоматології (*International Journal of Implant Dentistry*) [Документ в Інтернеті]. **2019** [Цитовано 20 липня 2019 р.]. Доступно за посиланням: <https://journalimplantdent.springeropen.com/>.
16. Гедлунд Т., Рабов І. Наукове публікування та відкритий доступ у країнах Північної Європи. *Навчання публікаційній діяльності (Learned Publishing)* **2009**;22:177-86. <https://doi.org/10.1087/2009303>.
17. Кристал Д. Англійська мова як глобальна мова. 2-ге вид. Кембридж: Cambridge University Press; **2003**.
18. Тимофєєв О. О., Фесенко О. Д., Фесенко І. І. Перехід південнокорейських журналів, присвячених оральній та щелепно-лицевій хірургії, з корейської на англійську мову: вплив цього переходу на програми резидентури з оральної та щелепно-лицевої хірургії. *Журнал з діагностики та лікування патології ротової порожнини і щелепно-лицевої патології (Journal of Diagnostics and Treatment of Oral and Maxillofacial Pathology)* **2018**;2:155-64. <https://dx.doi.org/10.23999/j.dtomp.2018.4.3>.
19. Тергейден Г., Маеда Й. Міжнародний журнал імплантаційної стоматології. *Міжнародний журнал імплантаційної стоматології (International Journal of Implant Dentistry)* **2015**;1:1. <https://doi.org/10.1186/s40729-014-0001-z>.
20. Гозау М., Віале-Буронкле С., Айкгофф Г., Пратіптонгкум Е., Рек А., Гетц В., Клінгельгеффер К., Мюллер С., Морщек К. Оцінювання імплантаційних матеріалів як носіїв клітин для дентальних стовбурових клітин в умовах *in vitro*. *Міжнародний журнал імплантаційної стоматології (International Journal of Implant Dentistry)* **2015**;1:2. <https://doi.org/10.1186/s40729-014-0002-y>.
21. Вада М., Цуїкі Й., Суганамі Т., Ікебе К., Сого М., Окуно І., Маеда Й. Взаємозв'язок між характеристиками кісткової тканини, визначеними за допомогою конусно-променевої комп'ютерної томографії (СВСТ), та первинною стабільністю імплантатів. *Міжнародний журнал імплантаційної стоматології (International Journal of Implant Dentistry)* **2015**;1:3. <https://doi.org/10.1186/s40729-014-0003-x>.
22. Хагівара Й., Наріта Т., Шьоода Й., Івасакі К., Ікеда Т., Намакі С., Салінас Т. Дж. Сучасний стан імплантологічного протезування в Японії: опитування сертифікованих зубних техніків. *Міжнародний журнал імплантаційної стоматології (International Journal of Implant Dentistry)* **2015**;1:4. <https://doi.org/10.1186/s40729-015-0005-3>.
23. Шанбхаг С., Шанбхаг В., Ставропулос А. Геномний аналіз раннього загоєння кісткової тканини навколо дентальних імплантатів у людини: систематичний огляд. *Міжнародний журнал імплантаційної стоматології (International Journal of Implant Dentistry)* **2015**;1:5. <https://doi.org/10.1186/s40729-015-0006-2>.
24. Кімура М., Такасугі Й., Ханано С., Терабе К., Кімура Й. Ефективність внутрішньовенної седації та перорального застосування ніфедипіну у пацієнтів, яким проводили дентальну імплантацію на тлі передопераційної артеріальної гіпертензії: ретроспективне дослідження 516 клінічних випадків. *Міжнародний журнал імплантаційної стоматології (International Journal of Implant Dentistry)* **2015**;1:6. <https://doi.org/10.1186/s40729-015-0004-4>.

ПОРІВНЯННЯ ДВОХ ЖУРНАЛІВ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ З 4,5-РІЧНОЮ ІСТОРІЄЮ ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

25. Майсбергер Е. В., Баккер С. Й., Кюне М. С. Підвищення температури під час видалення зламаних компонентів із тіла дентального імплантата: дослідження *in vitro* з порівнянням двох ультразвукових пристроїв і п'яти типів імплантатів. *Міжнародний журнал імплантаційної стоматології (International Journal of Implant Dentistry)* **2015**;1:7. <https://doi.org/10.1186/s40729-015-0008-0>.
26. Міжнародний журнал імплантаційної стоматології (*International Journal of Implant Dentistry*) [Документ в Інтернеті]. **2019** [Цитовано 18 липня 2019 р.]. Доступно за посиланням: [https://www.ncbi.nlm.nih.gov/nlmcatalog?term=%22Int+J+Implant+Dent%22\(Title+Abbr+Abbreviation\)](https://www.ncbi.nlm.nih.gov/nlmcatalog?term=%22Int+J+Implant+Dent%22(Title+Abbr+Abbreviation)).
27. Пі Дж. С. Журнал JAMA з пластичної хірургії обличчя: підсумки 2018 року. *Журнал JAMA з пластичної хірургії обличчя (JAMA Facial Plastic Surgery)* **2019**;21:183. <https://doi.org/10.1001/jamafacial.2019.0043>.
28. Бонов Р. О. Журнал JAMA з кардіології: підсумки 2018 року. *Журнал JAMA з кардіології (JAMA Cardiology)* **2019**;4:406. <https://doi.org/10.1001/jamacardio.2019.0033>.
29. Онгюр Д. Журнал JAMA з психіатрії: підсумки 2018 року. *Журнал JAMA з психіатрії (JAMA Psychiatry)* **2019**;76:463. <https://doi.org/10.1001/jamapsychiatry.2019.0216>.
30. Роріх Р. Дж., Вайнштейн А. Важлива віха в розвитку журналу «Глобальний відкритий доступ із пластичної та реконструктивної хірургії» (*Plastic and Reconstructive Surgery – Global Open*): індексування та архівування в PubMed Central. *Глобальний відкритий доступ із пластичної та реконструктивної хірургії (Plastic and Reconstructive Surgery – Global Open)* **2015**;3:e297. <https://doi.org/10.1097/GOX.0000000000000261>.
31. CiteScore: новий показник для оцінювання ефективності журналів і прийняття обґрунтованих рішень (CiteScore: a new metric to help you track journal performance and make decisions) [Документ в Інтернеті]. **2019** [Цитовано 18 липня 2019 р.]. Доступно за посиланням: <https://www.elsevier.com/editors-update/story/journal-metrics/citescore-a-new-metric-to-help-you-choose-the-right-journal>.
32. Наукометричні показники журналів у Scopus: Source Normalized Impact per Paper (SNIP) (Journal metrics in Scopus: Source Normalized Impact per Paper (SNIP)) [Документ в Інтернеті]. **2019** [Цитовано 20 липня 2019 р.]. Доступно за посиланням: <https://blog.scopus.com/posts/journal-metrics-in-scopus-source-normalized-impact-per-paper-snip>.
33. Наукометричні показники журналів у Scopus: SCImago Journal Rank (SJR) (Journal metrics in Scopus: SCImago Journal Rank (SJR)) [Документ в Інтернеті]. **2019** [Цитовано 20 липня 2019 р.]. Доступно за посиланням: <https://blog.scopus.com/posts/journal-metrics-in-scopus-scimago-journal-rank-sjr>.

Роблес Кантеро Д., Шенбаум Т. Р., Жегулович З. С., Нагорняк І. В., Фесенко Є. І.
Порівняння плати за опрацювання статей у журналах відкритого доступу із 4,5-річною історією
видавничої діяльності.
Журнал з діагностики та лікування патології ротової порожнини та щелепно-лицевої патології
(*Journal of Diagnostics and Treatment of Oral and Maxillofacial Pathology*) **2019**;3:176-85.
<http://dx.doi.org/10.23999/j.dtomp.2019.7.3>.